

Polî agan̄ manasîn nagadî libavîla Kolosi haiabîla hîsîn̄ agîlasan̄ iguci umi.

1-2 Polî agan̄ ciañ manasîn̄ hîvî nameñ libami. Vian̄ Polî uami. Asî agan̄ nudî nuken̄ hîji lubiahilavîla abîci Jisasî Kilaisî agan̄ nudî sibîla vivi sañ iadî libîmiñami uami. Timoti nîbu iadî ima me hînilali uami. Vian̄ nîbu hula Asî dî hulan̄ iamigali Kolosi haiabîla hînilalan̄ nalusan̄ manasîn̄ nagadî libadalû uami. Namilan̄ Jisasî Kilaisî dî ciañ agadî lubiahilahila aludi isagali imahali me hînilalan̄ uami. Aludi Iavan̄ Asî agan̄ nalusan̄ mavîn hînidaci naludî humîgan̄ agîlan̄ simî hîniavîbali uami.

*Kolosi haiabîla hîsîn̄ agîlan̄ Jisasî sañ hîji
vidividiñ lamavîmi.*

3-6 Naludi ciañ hîji nameñ agadî alan̄ ahica ci igahîlahîlu uami. Jisasî Kilaisî dî ciañ amîn̄ agan̄ naludi hîvî ua iahuci ci igahîlahalan̄ uami. La Asî akuaba akuaba igu igu sañ abami agîladî vivi sañ migila migila hînilalan̄ uami. Akuaba akuaba huaci huaci igu igu sañ abami agîlan̄ iahua nudî haiabîla heñ hîniavadi uami. Namilan̄ Jisasî Kilaisî sañ hîji vidividiñ dan̄ hînihîni Asî dî hulan̄ iamigali sîkasîkan agîlasan̄ mavîn hekili hînilalan̄ uami. Hulan̄ limu hîhile agîlan̄ fili tîbi mu mu

1:1-2 1.1-2 Lom 1.7, Ef 1.1 **1:3-6** 1.3-6 Mk 4.8, 16.15, Jo 15.16, Ef 1.15-16, 3.2, Fl 1.3, 2 Ti 4.8, Fm 1.4-5, Ib 6.10, 1 Pi 1.4, 5.12

hisin̄ agilasañ Jisasi Kilaisi dì cian̄ amiñ agadi sulasula h̄idavilalı uami. Lihavıdaci hulan iamigali akape agilan̄ igahılahıla hiji v̄idividiñ lamalama lubiahılavılalı uami. Lidin̄ lusin̄ sibili sibili agiladı valavalala akuaba akuaba sibila huaci huaci agiladı pam vihavılalı uami. Namılan̄ avi h̄idili maha Jisasi Kilaisi dì cian̄ agadi igahılahalan̄ hadihu akuaba akuaba sibila huaci huaci agiladı vihalan̄ uami. Vivi cian̄ agadi s̄ihıvia sibañ igahılahıla abılalan̄ uami. Amiñ ala aba abılalan̄ uami. Ası agan̄ alusañ mavın̄ h̄inilalı aba abılalan̄ uami. Hameñ lılalan̄ agasan̄ alan̄ ahica Ası dì abıben aba nalusañ igahılahıla Ası dì huaci aba abılu uami. Ası nıbu Jisasi Kilaisi dì Iaganu uami. Jisasi Kilaisi nıbu aludi Hekili uami. ⁷ Epafilasi agan̄ Jisasi Kilaisi dì cian̄ agadi nalusañ sulıcı ci igahılahalan̄ uami. Epafilasi nıbu Jisasi Kilaisi dì sibila hisin̄ hulan̄ uami. Nıbu aludi sibila pam hisin̄ uami. Alan̄ nusaj mavın̄ hekili h̄inilalu uami. Alan̄ nudi abımılı naludi h̄ivı ualı uami. Uavıla naludi ahıliahuahu Jisasi Kilaisi dì sibila huaci huaci agiladı vili uami. ⁸ Nıbu ala vevıla iadıdan̄ Timoti didan̄ abalı uami. Ası dì Amiñ agan̄ lıdacı hulan̄ iamigali Kolosi haiabila h̄iniavılalı agilan̄ nıbilan̄ nukeñ nukeñ sañ mavın̄ hekili h̄iniavılalı aba abalı uami.

Polı agan̄ Kolosi haiabila hisin̄ agıladı ahıliahua v̄idividiñ igu igu sañ Ası dì abamı.

⁹ Cian̄ hiji hameñ agadi igahılavıla naludi ahıliahuahu sañ alan̄ ahica Ası dì aba aba h̄inilalu uami. Ası nama lıdanan̄ nıbilan̄ nadı hiji agadı

sihivia sibañ igavim aba abilalu uami. Asi nama abinañ nadî Amiñ agan hiji huaci hiji hutesi agiladi nulisan igum aba abilalu uami. Igudaci hiji huaci hiji hutesi agilan nibilan hula hinihini hekili lihavim aba abilalu uami. **10** Lidinj nibilan nadî hulan iamigali hiniavilalî agilan me hiniavim aba abilalu uami. Hameñ lihavidaci aludi Hekili agan akuaba akuaba lihavibali agiladi iga iga hijinalibali aba abilalu uami. Lidaci nibilan sibila huaci huaci mu hidili mu hidili agiladi vihavim aba abilalu uami. La akuaba akuaba lilanan agiladi sihivia iga iga hiji hutesi dan hiniavim aba abilalu uami. Hiji hutesi agilan hamen laci hamen laci hinihini iahaiaha hekili lihavim aba abilalu uami. **11** Asi aba abilalu uami. Nama nuken vidividinj hekili huaci sibañ dan hiniinan abilalu uami. Nama nulisan vidividinj mu hidili mu hidili huaci huaci agiladi iguha aba abilalu uami. Lidanan vidividinj hinihini hijinalanala vihili mu mu agiladi havavim aba abilalu uami. Lidinj simi hiniavidaci vihili agilan ua apali lihavim aba abilalu uami. **12** Vihili havahava hijinalanala nadî abavim aba abilalu uami. Asi nama huaci aba abavim aba abilalu uami.

La abami. Asi nibu aludi Iavañ uami. Nibu ala lidaci namilan nudî cian agadî lubiahilahila akuaba akuaba huaci huaci agiladi lilalan uami. Hameñ sadañ Asi agan akuaba akuaba huaci huaci nalusaj igu igu san cian miguavila abami agiladi huaci vibalan uami. Akuaba akuaba agilan Asi di haiabila hivi hiniavilalî agiladi huaci

vibalan̄ uami. Namilañ As̄i d̄i hulan̄ iamigali limu hihile nud̄i abilu hiv̄i hiniavilal̄i agilan̄ hula ahuata hameñ vibalan̄ uami. **13** Vaka hifili agan̄ v̄idiv̄idin̄ dan̄ hinidaci alañ nud̄i lihu hiv̄i hiniadamilu uami. Hinidamili As̄i agan̄ aludi ahiliahuahu Ninanu d̄i lihu hiv̄i lamidaci h̄inilalu uami. As̄i agan̄ nud̄i Ninan̄ agasan̄ mav̄in̄ hekili h̄inilal̄i uami. **14** Ninanu agan̄ himami agasan̄ igahilahila As̄i agan̄ aludi hugi hivilali uami. Hugi hivahiva aludi likililali uami.

Pol̄i agan̄ Jisas̄i K̄ilais̄i d̄i sibila vivi akuaba akuaba lihadami agasan̄ abami.

15 Alan̄ As̄i d̄i ma igilalu uami. Agadi ala nud̄i Ninañ agan̄ nibu As̄i me sibañ uami. Nibu As̄i d̄i Ninañ manigali uami. Nibu ala As̄i akuaba akuaba lamami agiladi hali hisin̄ h̄inilal̄i uami. **16** As̄i agan̄ nud̄i Ninanu hula hiji pam lamalama akuaba akuaba lamav̄imi uami. Akuaba akuaba nud̄i haiabila hisin̄ agiladidāñ akuaba akuaba fili neñ hisin̄ agiladidāñ lamav̄imi uami. Akuaba akuaba lamigan̄ hiv̄i igilalu agiladi lamav̄imi uami. Akuaba akuaba ma igilalu agiladi avi lamav̄imi uami. As̄i d̄i ciañ hali hisin̄ v̄idiv̄idin̄ dan̄ agiladi lamav̄imi uami. Sudi hau fili hali akuaba akuaba v̄idiv̄idin̄ dan̄ agiladi lamav̄imi uami. Akuaba akuaba ibi dan̄ agiladi avi lamav̄imi uami. As̄i agan̄ nud̄i Ninanu hula akuaba akuaba lamav̄imi sadan̄ akuaba akuaba agilan̄ nulid̄i lihu hiv̄i hiniavilal̄i uami. **17** Akuaba akuaba

1:13 1.13 Lu 22.53, Ef 2.2, 1 Te 2.12, 2 Pi 1.11 **1:14** 1.14 Ef 1.6-7

1:15 1.15 Jo 1.18, 2 Ko 4.4, Ib 1.3 **1:16** 1.16 Jo 1.3, 1.10, Lom 8.38-39, 11.36, Ib 1.2, 2.10, 1 Pi 3.22 **1:17** 1.17 Jo 1.1-3, 8.58, 17.5, 1 Ko 8.6

agilan̄ ma iahimān̄ lihavidaci Jisasi Kilāsi agan̄ hiniadami uami. Nību ala lidaci akuaba akuaba agilan̄ pam laci hinihini huaci hameñ laci hameñ laci hiniavilalı uami. **18** Hulañ iamigali avili hivi miñamigu miñaaiahavılalı agilan̄ Jisasi Kilāsi di hic̄i human hadipili akuaba akuaba me hiniavilalı uami. Hiniavidaci nību hulañ iamigali avili hivi miñamigu miñaaiahavılalı agiladi hali hisin̄ hinilalı uami. Nību nukeñ hulañ iamigali avili hivi miñamigu miñaaiahavılalı agilan̄ huaci hameñ laci hameñ laci hinihini agadi hidili uami. Hulañ vaka himavihadami agilan̄ hih̄i ma iahimān̄ lihavidaci nību mise cihu hih̄i iahami uami. Hameñ sadan̄ Jisasi Kilāsi nību nukeñ akuaba akuaba agiladi hali hisin̄ hinihini sikkasikan migililalı uami. **19** Ası agan̄ hijinjalavila hiji nameñ lamami uami. Iadi Ninañ agan̄ viañ akuaba akuaba sibila huaci huaci vilan hameñ laci ala lim̄ aba abami uami. Iadi Ninañ agan̄ viañ me hinidaci nudı̄ hiji humigañ agan̄ iadi me sibañ hinim aba abami uami. **20** Viañ lidalin̄ akuaba akuaba agilan̄ viañ hula hiji humigañ pam hiniavibali aba abami uami. Akuaba akuaba fili hisin̄ agilan̄ viañ hula hiji humigañ pam hiniavibali aba abami uami. Akuaba akuaba iadi haibabıla hisin̄ nagilan̄ avi viañ hula hiji humigañ pam hiniavibali aba abami uami. Ası agan̄ hiji hameñ lamami sadan̄ nību nukeñ abici kili cikaj̄ hilihua lamalama agadi hivi Jisasi Kilāsi di lama henaj̄ hivi ifavici uci himami uami. Lihavici nudı̄ midi agan̄ migami uami.

1:18 1.18 HJL 26.23, 1 Ko 15.20, 15.23, Ef 1.10, 1.22-23, CHL 1.5

1:19 1.19 Jo 1.16, 3.34, Kl 2.9

1:20 1.20 Lom 5.1, 2 Ko 5.18, Ef 1.7, 1.10, 2.13, 2.16, 1 Jo 2.2

Hameñ lici alaŋ ahuata Ası hula hiji humigaŋ pam hinilalu uami.

21 Vaka namilaŋ Jisasi Kilaisi di mikı piŋ ma hiniadamlan uami. Lidalaŋ naludi hiji agaŋ lusin sibili saŋ lidaci akuaba akuaba sibili sibili agiladi lidin Jisasi Kilaisi di nagili lamadamlan uami. **22** Agadı ala niibaŋ kili cikan hilihua lamalama agadı hivı Jisasi Kilaisi di lama henaj hivı ifavici uci himami uami. Hameñ sadan namilaŋ Ası hula hiji humigaŋ pam hinidalaŋ uami. Namilaŋ Ası di piŋ hinibalaŋ aba niбу hameñ limi uami. La igidaci namilaŋ huaci siliyi sibaŋ hinhini hugı apali hinibalaŋ uami. Lidalaŋ hulaŋ limu hihile agilaŋ naludi ma libimigumigu abavibali uami. **23** Iabi fili hisinj akuaba akuaba agilaŋ naludi hiji humigaŋ miŋaiahavidaci Jisasi Kilaisi di cian igahilahalan agadı valimilaŋ uami. Ası agaŋ nalusaŋ akuaba akuaba igu igu saŋ abami agasaŋ pam migila migila sihivia sibaŋ hiji vidividinj lamalama hinhilan uami. Vian Poli uami. Vian Jisasi Kilaisi di cian agadı sulasula sibila hisinj hulaŋ uami. Alaŋ fili tibi mu hivı mu hivı cian nagadı hulaŋ iamigali agilasan sulasula hidilalu uami.

Poli agaŋ Kolosi haiabila hisinj agiladi ahiliyahudami.

24 Vian naludi ahiliyahuben aba avıha avıha iga iga saŋ hijinalin uami. Vian Jisasi Kilaisi di hulaŋ iamigali avılı hivı miŋamigu miŋaiahavalı

1:21 1.21 Lom 5.10, Ef 2.12, 4.18, Ta 1.15-16 **1:22** 1.22 Ef 2.14-16, 5.26-27, 1 Te 4.7, Ta 2.14 **1:23** 1.23 Mk 16.15, Ef 3.17, 1 Ti 3.16, Ib 3.14 **1:24** 1.24 Lom 5.3, 2 Ko 1.5-6, Ef 1.22-23, 3.13, Fl 3.10-11, 2 Ti 1.8

agiladı ahiliyahuiahu sañ lin uami. Nibilañ Jisasi Kilaisi di hic̄i human hadipili akuaba akuaba me hiniavilali uami. Jisasi Kilaisi nibu hulan iamigali avili hiv̄i miñamigu miñaiahavalı agiladı ahiliyahuiahu sañ aviha aviha igami uami. Vian avi aviha aviha hamen agiladı iga iga hinidin uami. Iga iga hiniidalıñ Ası nukeñ ci aba abici heñ sivılavıbali uami. ²⁵ Nudi cian sulasula sibila vivi sañ Ası nukeñ iadi libimınalı uami. Hamen sadan vian Ası di cian agadı sikasikan nalusan sihivia sulilan uami. ²⁶ Vaka sibañ cian nagan nibu sivila hiniidaci hulan iamigali agilañ ma igahılılavıhadami uami. Agadı ala iabi Asıagan haibila iahaiaha abidaci nudı nukeñ hulan iamigali agilañ igahılılavılalı uami. ²⁷ Asıagan nudı nukeñ hiji lubiahılavıla cian sivila hiniadami agadı cihu haiabila iaha abami uami. Hulan iamigali alan igahılılahıla sañ haiabila iaha abami uami. Cian nagañ nibu huaci sibañ sadan hulan iamigali hidili mu mu agiladı ahiliyahubali uami. Cian sivila hiniadami agañ nibu nameñ uami. Jisasi Kilaisi agañ namılañ hula ci hiniidi uami. Hiniidaci namılañ akuaba akuaba huaci huaci Ası di hic̄i hiniavilali agiladı vivi sañ migila migila hiniilalan uami. ²⁸ Alan hiji nameñ lamıalu uami. Hulan iamigali agilañ Jisasi Kilaisi hula hiji humigañ pam hinihini hiji vidividinhekili dañ hiniavım aba abıalu uami. Hiji vidividinhekili dañ hinihini Ası di piñ ve havım aba abıalu uami. Hiji hameñ lamalama hulan iamigali hitin hitin agilasan Jisasi Kilaisi di

1:25 1.25 Ef 3.2, 3.7-8 **1:26** 1.26 Lom 16.25-26, 1 Ko 2.7-8, Ef 3.3-5, 3.9-10, 2 Ti 1.10 **1:27** 1.27 Lom 9.23, 2 Ko 2.14, Ef 1.18, 3.8, 1 Ti 1.1 **1:28** 1.28 Ef 4.13, 5.26-27

ciañ agadì sulilalu uami. Alañ hiji huaci hiji hutesi danj hinihini nulisanj ciañ nagadì sihivia sibaj lamalubilubi abilalu uami. ²⁹ Hameñ sadañ sibila nagadì vivi sañ Jisasi Kilaisi agan vidividinj hekili hekili mu mu agiladi iasanj igulalì uami. Igudaci visivasi igu igu sibila vilan uami.

2

Asi sañ hiji vidividinj lamilalu alañ anali anali cian agiladi lubiahilimagal uami.

¹ Ci igilanj uami. Vianj naludidañ hulan iamigali avili hivi minjamigu minjaiahavici Laodisia haiabila hiniavilali agiladidañ ahiliahuahu sañ visivasi igu igu Asi di abilan uami. Hulan iamigali iadi mugan lamigañ ma igavilali agiladi avi ahiliahuahu sañ visivasi igu igu Asi di abilan uami. ² Vianj naludi iagan lagulagu sañ visivasi igu igu Asi di abilan uami. Asi di hulan iamigali limu hihile agilasan mavin hekili hinibalañ aba hamen lilan uami. Mavin hekili hinihini nibalan hula hiji humigañ pam hinibalañ aba lilan uami. Namilan hiji huaci danj hinihini Asi di cian sihivia igahilibalañ aba lilan uami. Asi di cian agan sivila hiniadami agadi hidili sihivia igibalañ aba lilan uami. Jisasi Kilaisi nukeñ nibu cian sivila hiniadami agadi hidili uami. ³ Hiji huaci huaci hiji hutesi hutesi mu hidili mu hidili agilan sivila hiniavihadami uami. Hiniavidaci Jisasi Kilaisi lici haiabila iahavimi uami.

1:29 1.29 HJL 20.20, 20.26-27, Ef 3.7, 3.20, Fl 4.13 **2:2** 2.2 2 Ko 1.6, Ef 3.4, 3.18-19, Fl 3.8, Kl 1.26, 3.14 **2:3** 2.3 Ais 45.3, 1 Ko 1.24, 1.30, Ef 1.8, 3.18-19

4 Hulañ hihile agilan cian huaci me aba aba naludi hiji huaci agiladi miñaihuihu lili sañ anali anali cian agiladi abavibali uami. Vian hulan hamen agilasan ala igahilavila naludi abadin uami. Nibilan naludi hiji huaci agiladi miñaihuihu lihavimidi aba abadin uami. **5** Vian namilan hula ma hinilan uami. Agadi ala iadi hiji humigan agan namilan hula hinilali uami. Namilan Jisasi Kilaisi sañ hiji vidividin lamalama hiji humigan pam hinihini sibila huaci huaci agiladi vilalan uami. Lidalan vian cian hiji agadi igahilahila hekili hijinalan uami.

Alan Jisasi Kilaisi hula hiji humigan pam hinihili uami.

6 Namilan aludi Hekili Jisasi Kilaisi hula hiji humigan pam ci hinidalañ sadan nibu hinilali hameñ ala hinihalañ uami. **7** Namilan kili agilan fili hivi lagulamalama vidividin hiniavilali hamen vidividin lagulama hinihalañ uami. Ulañ agan hida vidividin agiladi hivi vidividin hinilali hamen hinihalañ uami. Namilan Jisasi Kilaisi di cian sulidamili igahilahalañ agasan hiji vidividin dan hinihini Asi di nameñ aba aba hinihalañ uami. Asi nama huaci sibarñ aba abihalañ uami.

8 Namilan sihivia migilihalan uami. Hulan hihile agilan naludi hiji miñaihuihu lili sañ anali anali hiji hisin cian agiladi sulavibali uami. Hulan hamen agilan ave iauacañ agiladi hiji lubiahilavilali uami. Lubiahilavidaci sudi hau fili hisin akuaba akuaba migilavilali agilan

2:4 2.4 Lom 16.18, Ef 4.14, 5.6, Kl 2.8 **2:5** 2.5 1 Ko 5.3, 14.40, 1
Pi 5.9 **2:7** 2.7 Ef 2.20-22, 3.17, Kl 1.23 **2:8** 2.8 Ga 4.3, 4.9, Ef
5.6, Kl 2.3, 2.18-21, Ib 13.9

nulisanj hiji iguavılalı uami. Uaianj susu hisinj akuaba akuaba migılavılalı agilanj avi nulisanj hiji iguavılalı uami. Hulanj ave iauacaŋ agiladı hiji lubiahilavılalı agilanj Jisası Kilaisı dı hiji agadı ma lubiahilavılalı uami.

9 Alanj igilalu uami. Jisası Kilaisı nıbu avi Ası uami. Agadı ala nıbu hulanj sibaŋ alanj me hiniadami uami. Ası dı hiji humigaŋ aganj Jisası hula hiniadami uami. **10** Jisası nıbu akuaba akuaba vidiividinj danj agiladı hali hisinj uami. Akuaba akuaba ibi danj agiladı hali hisinj uami. Namılaŋ Jisası Kilaisı hula hiji humigaŋ pam hinilalaŋ sadanj Ası aganj huaci hinihini hisinjakuaba akuaba agiladı nalusaŋ ci iguali uami. **11** Vaka Isilaeli hidili agilanj hadi sibili ihalahavıhadami uami. Ihalahavıdaci Ası igidaci huaci hiniavıhadami uami. Agadı ala Jisası Kilaisı naludi hamenj lili saŋ ma abami uami. Nibu nukeŋ lici vaka hisinj hiji humigaŋ naludi hivi hiniavıhadami agilanj haba sıvılavalı uami. Haba sıvılavıcı Ası igidaci namılaŋ huaci hinilalaŋ uami. Huaci hinihini hulanj hadi sibili ihalahavıdaci hiniavıläli agilanj me hinilalaŋ uami. **12** Avili hivi naludi mıŋamigu mıŋaiahavalı hadihu namılaŋ hidili maha Jisası Kilaisı hula hiji humigaŋ pam hiniahalaŋ uami. Lıdalanj Ası aganj naludi vaka hisinj hiji humigaŋ agiladı via Jisası Kilaisı didanj pam lamavıla haca mava hudahuda me ci mava hudalı uami. Ası aganj Jisası Kilaisı dı abıcı cihu hıhi iahami uami. Lici namılaŋ Jisası Kilaisı hıhi

iahami agasaŋ hiji vidiividin̄ lamilalaŋ uami. Avili hivi naludi miŋamigu miŋaiahaaval̄ hadihu namilaŋ avi cihu hih̄ me iahahalaŋ uami. ¹³ Vaka namilaŋ lusin̄ sibili mu hidili mu hidili agiladi vivi hugi dan̄ hiniadamilan̄ uami. Lidin̄ namilaŋ hulan̄ himavila vali hinihini me hiniadamilan̄ uami. Agadi ala As̄i agaŋ naludi hugi akuaba akuaba agiladi sikasikan ci hivami uami. Lici namilaŋ Jisasi Kilaisi huaci hameŋ laci hameŋ laci hinilali hameŋ hinilalaŋ uami. ¹⁴ Ciaŋ vidiividin̄ Mosesi libami agaŋ aludi ciaŋ hivi lamalama aludi hugi agiladi haibila lamadami uami. Lidaci alaŋ ciaŋ vidiividin̄ Mosesi libami agadi lihu hivi hiniadamilu uami. Hinidamili kili cikaŋ hilhua lamalama agadi hivi Jisasi Kilaisi di lama henan̄ hivi ifavici uci himami uami. Lici hadihu ciaŋ vidiividin̄ Mosesi libami agaŋ vidiividin̄ apali hinimi uami. ¹⁵ As̄i agaŋ lici sudi hau akuaba akuaba vidiividin̄ dan̄ agilan̄ vidiividin̄ apali hiniavimi uami. Akuaba akuaba ibi dan̄ agilan̄ vidiividin̄ apali hiniavimi uami. Kili cikaŋ hilhua lamalama agadi hivi Jisasi Kilaisi di lama henan̄ hivi ifavici uci himami heŋ nibilan̄ vidiividin̄ apali hiniavimi uami. Vidiividin̄ apali hiniavidaci hulan̄ iamigali agilan̄ iga iga abavimi uami. As̄i nibu pam vidiividin̄ dan̄ aba abavimi uami.

Ciaŋ vidiividin̄ Mosesi libami agaŋ aludi ma ahiliyahubali uami.

¹⁶ Hameŋ sadan̄ hulan̄ hihile agilan̄ naludi libimigumigu abavidaci igahilimilan̄ uami.

2:13 2.13 Ef 2.1-5 **2:14** 2.14 Ef 2.14-16, 1 Pi 2.24 **2:15** 2.15

Kl 1.13 **2:16** 2.16 Lom 14.1-12, 1 Ko 8.8, Ga 4.10

Nibilañ naludi sibili iga iga libimigumigu nameñ abavimidi uami. Namilan ciañ vidividiñ Mosesi libami agadi ma lubiahililalan aba abavimidi uami. Simiñ hibuñ dan agiladi nilalañ aba abavimidi uami. Avili hibuñ dan agiladi nilalañ aba abavimidi uami. Asi dì ibi miñaiahaiha hisin mihinhekili hivi sihi ma iahilalañ aba abavimidi uami. Avan hihi iahici nusan igahilahila Asi dì ibi miñaiahaiha sihi iahavilalı agadi mihinhekili hen sihi ma iahilalañ aba abavimidi uami. Asi dì alusisi mihinhekili agadi hivi ma alusilalañ aba abavimidi uami. ¹⁷ Akuaba akuaba ciañ vidividiñ hamen agilan amin amin hima uami. Nibilañ akuaba mufili iahavibali agiladi uhiliñ uhiliñ me hiniavilalı uami. Agadi ala Jisası Kilaisıagan nibu amin sibañ uami. ¹⁸ Hamen sadan hulan mu agan anisihu igavila naludi nameñ abiabalı uami. Namilan Asi dì ciañ hali hisin agiladi lihu hivi hinihini nulidi ibi miñaiahilalañ aba abiabalı uami. Lici nudı hiji agadi lubiahilimilan uami. Namilan nudı hiji lubiahilavila uami. Ha Asiakuaba akuaba huaci huaci igu igu san abami agiladi ma vibalañ uami. Hulan hamen agilan vaka hisin hiji humigañ agiladi lubiahilahila nameñ abavilalı uami. Alan nukeñ hiji hutesi dan aba abavilalı uami. ¹⁹ Nibilañ Jisası Kilaisısan hiji vidividiñ ma lamavilalı uami. Lihavidaci nibu nulidi hali hisin ma hinilalı uami. Agadi ala alan Jisası Kilaisı dì hicci human hadipiliakuaba akuaba agilan me hinilalu uami. Hinidamili nibu aludi hali hisin hinilalı uami. Hinihini nudı nukeñ

hic̄i human hadipili akuaba akuaba me agiladi sihivia sibañ migila migila hiji huaci huaci igulali uami. Nibu hameñ lidaci hic̄i suli human suli hic̄i ilin̄ human ilin̄ akuaba akuaba hadipili hisin̄ me agilañ huaci laci hiniavilalı uami. Ası agañ lidaci hadipili me agilañ iaha hekili lihavilalı uami.

20-21 Namilan̄ Jisasi Kilaisi hula himavila cihi hihi iahavila hinihiñi me hinilalañ sadan̄ sudı hau fili uaiañ susu akuaba akuaba migilavilalı agiladi lihu hivi cihi cihi ma hinibalañ uami. Hameñ sadan̄ namilan̄ hulañ fili hisin̄ hiji lubiahilimilan̄ agilañ me hinimilan̄ uami. Namilan̄ ave iauacan̄ di cian̄ vidividin̄ agiladi lubiahilimilan̄ uami. Nibilan̄ cian̄ vidividin̄ nameñ agiladi abavihadami uami. Namilan̄ akuaba akuaba nameñ agiladi human hivi miñalivimilan̄ aba abavihadami uami. Akuaba akuaba simiñ nameñ agiladi nimilan̄ aba abavihadami uami. Human hivi avi miñaigimilan̄ aba abavihadami uami. **22** Nibilan̄ akuaba akuaba fili neñ hinia sivila sivila hisin̄ agilañ igahilahila cian̄ vidividin̄ hameñ agiladi abavilalı uami. Hullan̄ agilañ nulidi nukeñ hiji hivi cian̄ vidividin̄ hameñ agiladi aludi lamalubiavilalı uami. **23** Lidin̄ nameñ abavilalı uami. Cian̄ vidividin̄ hameñ agiladi lubiahilahila Ası di ibi miñaiahaha sañ sihi sihivia iahihalañ aba abavilalı uami. Naludi nukeñ hadipili agiladi ifu ifu sibili lamihalañ aba abavilalı uami. Hameñ lidalañ Ası agañ naludi iga iga hijinalibali aba abavilalı uami. Hameñ lihavilalı agasañ hulañ limu hihile agilañ nameñ abavilalı uami. Nibilan̄ nulidi nukeñ ibi agiladi ma

miŋaiahavilalı aba abavılalı uami. Ciaŋ vıdivıdındı hameŋ agılaŋ hiji hutesı daŋ aba abavılalı uami. Agadı ala ciaŋ vıdivıdındı hameŋ agılaŋ aludi ma ahiliahuavılalı uami. Ciaŋ vıdivıdındı hameŋ agılaŋ lubiahilidamılı vaka hisin̄ hiji humigaŋ agılaŋ hanıbuŋ hanıbuŋ hiniavıbali uami.

3

Jisası Kılaisı agaŋ cihu hihı iahami hameŋ ala alan̄ avi hihı ci iahahilu uami.

¹⁻² Ası agaŋ Jisası Kılaisı dı abıcı cihu hihı iahami hameŋ ala naludi avi abıcı cihu hihı me iahahalaŋ uami. Hameŋ sadaŋ namılaŋ akuaba akuaba iahua Ası dı haiabila hiniavılalı agılaſan igahılahıla hinihalaŋ uami. Haiabila heŋ ala Jisası Kılaisı agaŋ nudi migahinhıni hisin̄ uvı Ası dı human sımi kilikili hınıllalı heŋ migahinidi uami. Akuaba akuaba fili hisin̄ agılaſan igahılahıla hinimılaŋ uami. ³ Naludi vaka hisin̄ hiji humigaŋ agılaŋ ci himavalı uami. Lıhavıcı namılaŋ Ası hula hiji humigaŋ pam ci hınidalan̄ uami. Lıdalan̄ namılaŋ huaci hameŋ laci hameŋ laci hinihıni agaŋ nıbu Jisası Kılaisı hula sıvıla hınidi uami. ⁴ Namılaŋ huaci hameŋ laci hameŋ laci hinihıni agadı hidili nıbu Jisası Kılaisı uami. Nıbu haiabila iaha vedaci namılaŋ avi haiabila iaha Ası dı abılu hekili vıdivıdındı daŋ agadı hıvı hinibalan̄ uami.

Alan̄ hulan̄ iamigali sebılı me hınidalu uami.

3:1-2 3.1-2 Sng 110.1, Mt 6.33, Mk 12.36, 16.19, Ef 1.20, Fl 1.30, Kl 1.29, 2.12, 1 Te 2.2 **3:3** 3.3 Lom 6.1-2, 2 Ko 5.7, 5.14-15, Ga 2.19-20, Kl 2.20-21 **3:4** 3.4 Jo 11.25, 14.6, 1 Ko 15.43, Fl 1.21, 1 Jo 3.2

5 Hamenj sadan̄ fili hisin̄ hiji agilan̄ naludi hivi hiniajadi agiladi valihalañ uami. Akuaba akuaba hiji sibili sibili nameñ agiladi valalava sañ abadin uami. Hivikali sañ hidahida hisin̄ hiji agadi valihalañ uami. Hulan̄ namilan̄ iamigali mu mu sigili vivi hisin̄ hiji agadi valihalañ uami. Iamigali namilan̄ hulan̄ mu mu sigili vivi hisin̄ hiji agadi valihalañ uami. Lusin̄ sibili mu hidili mu hidili agiladi vivi hisin̄ hiji agiladi valihalañ uami. Akuaba akuaba lusin̄ sibili agilasañ humigan̄ iahidaci vivi hisin̄ hiji agadi valihalañ uami. Hulan̄ limu hihile agiladi akuaba akuaba huaci huaci agilasañ mavin̄ iga iga hisin̄ hiji agadi valihalañ uami. Hulañ limu hihile agiladi akuaba akuaba agilasañ mavin̄ iga iga agañ uami. Nibu kili akuaba akuaba lihulihu lamalama aludi asi aba abavilali agañ me uami. **6** Asi agañ hulan̄ iamigali lusin̄ sibili mu hidili mu hidili hamenj agiladi vihavilali agilasañ igivi hinihini nulidi sibili lamalama sañ abilali uami. Nulidi sibili lamalama sañ abilali agañ hanibun̄ hinidi uami. Hulan̄ iamigali nudı cian̄ agadi igahilahila lusin̄ sibili sibili mu mu agiladi vakala vakala vihavadi agiladi sibili lamibali uami. **7** Vaka namilan̄ nibilan̄ hula hiji humigan̄ pam hinihini akuaba akuaba lusin̄ sibili sibili hamenj agiladi vivi hiniadamiñ uami. **8** Agadi ala iabi akuaba akuaba lusin̄ sibili mu hidili mu hidili nameñ agiladi sikasikan̄ valihalañ uami. Igivi hinihini agadi valihalañ uami. Mu hulan̄ sañ igivi hekili hinihini lamacilacila agadi

3:5 3.5 Lom 6.6, 6.11-13, 8.13, Ga 5.24, Ef 4.19, 5.3-5, 1 Te 4.5 **3:6**
 3.6 Ef 5.6 **3:7** 3.7 Lom 6.19-20, 1 Ko 6.11, Ef 2.2 **3:8** 3.8 Ef 4.22,
 4.25-31, 5.4, Ib 12.1, 1 Pi 2.1

valihalaŋ uami. Mu hulaŋ saŋ hiji humigaŋ sibili dan hinihiňi agadı valihalaŋ uami. Mu hulaŋ dı abacuvacuva agadı valihalaŋ uami. Mu hulaŋ dı cilu lıhulıhu agadı valihalaŋ uami. ⁹ Namilan vaka hisin hiji humigaŋ agiladi ci valahalaŋ uami. Namilan lusin sibili vivi hisin hiji agadı avi ci valahalaŋ uami. Hameŋ sadan hulaŋ iamigali avılı hivı miňamigu miňaiahavalı limu hihile agiladi analı ciaŋ abimilan uami. ¹⁰ Asi nukeň hulaŋ iamigali sikkasikan naludi lamami uami. Niňu lidaci namilan sebili me hinidalan uami. Hinidalan hiji hutesi huaci huaci agiladi nalusaŋ igulalı uami. Lidaci hulaŋ iamigali sebili me hinihiňi niňu nukeň me sibaj hinilalaŋ uami. ¹¹ Hulaŋ iamigali sikkasikan namilan sebili me ci iahahalaŋ sadan hiji humigaŋ pam laci hinihalan uami. Namilan hiji nameŋ igahiliňilaŋ uami. Alan Giliki ciaŋ hisin aba abimilan uami. Alan Isilaeli hidili aba abimilan uami. Aludi hadi sibili ci ihalahavalı aba abimilan uami. Aludi hadi sibili ma ihalahavalı aba abimilan uami. Alan ciaŋ sibaj mu hisin mu hisin aba abimilan uami. Alan fili tibi mu hisin mu hisin aba abimilan uami. Alan aludi nukeň sibila vivi huaci laci hinilalu aba abimilan uami. Alan manigali dı lihu hivı hinihiňi sibila havı havı vilalu aba abimilan uami. Namilan hiji hameŋ agiladi valavila Jisası Kilaisı saŋ pam igahiliňalaŋ uami. Niňu pam hulaŋ iamigali sikkasikan alan hula hinilalı uami.

Alan hulaŋ iamigali limu hihile agilasan mavın

3:9 3.9 Ef 4.22 **3:10** 3.10 HM 1.26, Lom 12.2, Ef 2.10, 4.24 **3:11**
3.11 Lom 10.12, Ga 3.28, Ef 1.22-23

hekili hinimili uami.

12 Ası agan naludi ci libiminjalı uami. Lici namılaŋ nudı hulan iamigali hinidalaŋ uami. Hinidalaŋ nıbu nalusaŋ mavın hekili hinilalı uami. Hameŋ sadəŋ namılaŋ akuaba akuaba sibila huaci huaci nameŋ agıladı vihalan uami. Hulan iamigali aviha aviha iga iga hiniavılalı agılaſaŋ mavın hekili minjihalaŋ uami. Hulan iamigali limu hihile agıladı huaci lamıhalaŋ uami. Namılaŋ naludi nukeŋ ibi miŋaiahimilaŋ uami. Hulan iamigali limu hihile agılaŋ nalusaŋ vihili iguavidaci nulisaŋ humıgaŋ vihili vivihemilaŋ uami. Simi hinihalaŋ uami. **13** Hulan mu agan naludi hugı lamavıla namılaŋ hula cıaŋ daŋ hinici uami. Namılaŋ vihili havahava nudı hugı hivihalaŋ uami. Aludi Hekili agan naludi hugı ci hivami uami. Hameŋ laci ala namılaŋ avi hulan iamigali limu hihile agıladı hugı hivihalaŋ uami. **14** Namılaŋ hulan iamigali limu hihile agılaſaŋ mavın hekili hinihalaŋ uami. Mavın hekili hinihini agan akuaba akuaba sibila huaci huaci mu mu agıladı lívalılalı uami. Mavın hekili hinihini agan lıdacı namılaŋ ahuata hiji humıgaŋ pam laci hinibalan uami. **15** Ası agan namılaŋ hiji humıgaŋ pam hinihini hadipılı pabin me hinibalan aba naludi abılalı uami. Hameŋ abıdacı Jisası Kılaisı agan lıdacı naludi humıgaŋ agılaŋ simi hiniavılalı uami. Simi hiniavidaci Jisası Kılaisı agan naludi hiji humıgaŋ agıladı migılıdaci

3:12 3.12 Ga 5.22, Ef 4.32, Fl 2.1, 1 Pi 2.9 **3:12** 3.12-13 Ef 4.2

3:13 3.13 Mk 11.25-26, Ef 4.32, 5.2 **3:14** 3.14 Lom 13.8-10, 1 Ko 13.13, Ef 4.3 **3:15** 3.15 1 Ko 12.13, 12.27, Ef 2.16-17, 4.4, Fl 4.7

namilañ hiji humigañ pam laci hiniñalañ uami. Lidiñ Así dí nameñ abiñalañ uami. Nama huaci aba abiñalañ uami. **16** Namilañ valilañ Jisasí Kílaisí dí cian agañ naludi hiji humigañ hívi hamen laci hamen laci hiniñim uami. Hiniñaci namilañ hulañ iamigali avili hívi miñamigu miñajahavalí limu hihile agiladi lamalubidalan hiji huaci dan hiji hutesi dan hiniavíbali uami. Lidiñ akuaba akuaba sibila huaci huaci agiladi pam vihavíbali uami. Namilañ naludi nukeñ hiji humigañ hívi Así dí abiñalañ uami. Así nama huaci aba abiñalañ uami. Hameñ lidin sihi Así dí manasñ hekili hívi hiniavílalí agiladi iahihalañ uami. Sihi limu hihile Así dí ibi miñajahaha sihi iahavílalí agiladi iahihalañ uami. Así dí Amiñ agañ hulañ iamigali agilañ hula hiniñini nulidí hiji humigañ agiladi miñajahidaci sihi iahavílalí uami. Sihi hamen agiladi avi iahihalañ uami. **17** Cian abu abu sibila vivi akuaba akuaba agiladi lidin aludi Hekili Jisasí san igahílahila Así dí abiñalañ uami. Iavan nama huaci aba abiñalañ uami.

Polí agañ hulañ iamigali avili hívi miñamigu miñajahavimi agilasañ abami.

18 Iamigali namilañ naludi muñanadinalu agiladi lihu hívi hiniñalañ uami. Namilañ aludi Hekili hula hiji humigañ pam hiniñalañ sadan hamen lihalañ uami. **19** Hulañ namilañ naludi abiñadinalu agilasañ mavin hekili hiniñalañ uami. Nulisañ humigañ vihili igumilañ uami.

3:16 3.16 1 Ko 14.26, Ef 5.19, Kl 4.6 **3:16** 3.16-17 Ef 5.19-20

3:17 3.17 1 Ko 10.31, Ef 5.20, 1 Te 5.18, Ib 13.15 **3:18** 3.18 Ef 5.22, Ta 2.5, 1 Pi 3.1-2 **3:19** 3.19 Ef 4.31, 5.25, 5.28, 1 Pi 3.7

20 Ninanadi namilan naludi iamiagagalinalu agiladi lihu hivi hinihalan uami. Hinidalan akuaba akuaba sañ abavidaci nulidi cian agiladi lubiahilihalan uami. Hamej lidalan aludi Hekili agan nalusañ hijinjalibali uami. **21** Iamiagagaliniñu namilan naludi ninanadinalu di sibila agiladi sibili igimilan uami. Lilan mudin hiniavila namej abavibali uami. Aludi iamiagagali agilan aludi sibila agadi sibili igavi sadan alan akuaba akuaba sibila ma vibalu aba abavibali uami.

Poli agan himamigili dan agilasadan sibila hisinj hulan agilasadan hive lama abami.

22 Hulan manigali di lihu hivi hinihini sibila havi havi vilalañ namilan naludi himamigili dan agiladi lihu hivi hinihalan uami. Hinidalan naludi akuaba akuaba lili sañ abavidaci nulidi cian agiladi lubiahilihalan uami. Nibilan igasulavidaci alan sibila huaci vibalu aba igahilimilan uami. Namilan aludi Hekili sañ lidalida hiji humiganj huaci dan hinihini akuaba akuaba sibila huaci huaci agiladi pam vihalan uami. **23** Akuaba akuaba sibila viben aba visivasi igu igu vilalañ hamej laci ala vihalan uami. Namilan hulan di sibila ma vilalañ uami. Aludi Hekili di sibila vilalañ uami. **24** Namilan igilalañ uami. Mufili aludi Hekili agan nalusañ akuaba akuaba huaci huaci igu igu sañ cian miguavila libimiñami agiladi nalusañ igubali uami. Akuaba akuaba agiladi nudi hulan iamigali agilasañ igu igu sañ ci abami uami. Namilan hiji namej lamihalan uami.

Alan Jisası Kilaisi dì sibila vidalu aba abihalan uami. Nibu naludi himamigili dañ me hinilali uami. **25** Hulan hugi dañ agilan nulidi nukeñ hugi agilasañ avıha avıha vihavıbali uami. Ası agan alan akuaba akuaba lilalu agiladi sihivia sibañ iga iga hilihili laci lamalihili uami.

4

1 Himamigili dañ namilan igahilihalañ uami. Naludi himamigili dañ agan Ası dì haiabila hinidi uami. Hameñ sadañ namilan hiji huaci dañ hinihini naludi sibila hisin hulan agiladi sihivia sibañ migilihalañ uami.

Alan Ası dì aba aba sanj vidividiñ hinimili uami.

2 Namilan Ası dì aba aba hiji agadi valimilan uami. Ası dì abiben aba sihivia sibañ migila migila hinihalañ uami. Hinihini Ası dì huaci aba abihalañ uami. **3** La alusañ avi Ası dì abihalañ uami. Ası agan alusañ hibi hihilici alan huaci uavila Jisası Kilaisi dì cian sulibalu agasan Ası dì abihalañ uami. Cian agan vaka sıvıla hinimi uami. Agadi ala iabi neñ haiabila ci iahi uami. Hulan limu hihile agilan cian nagadi igahilahila sanj valavila niñilan limin sibili ulan hivi iadi lamavalı uami. **4** Vian cian nagadi haiabila lamalama suliben agasan Ası dì abihalañ uami. Ası agan vian cian nagadi sulasula sanj iadi abalı uami.

5 Namilan hulan iamigali avili hivi ma miñjamigu miñaiahavalı agilan hula hiniavila uami. Ha

3:25 3.25 Lo 10.17, Lom 2.11, Ef 6.9, 1 Pi 1.17 **4:1** 4.1 Wkp 25.43, 25.53, Ef 6.9 **4:2** 4.2 Ef 6.18, Fl 4.6 **4:3** 4.3 Lom 15.30, 1 Ko 16.8-9, Ef 6.19 **4:4** 4.4 Ef 6.20 **4:5** 4.5 Ef 5.15-16, 1 Te 4.11-12

namilañ hulañ hiji dañ agilañ hiniavilalı hamen
ala hinihalañ uami. Namilañ ihılı lavalava havı
havı hinimilañ uami. Hameñ lidalañ fili uaian
havı havı umidi uami. Ası dı hiji agadı pam lu-
biahilahila sibila vivi hinihalañ uami. ⁶ Namilañ
cian huaci huaci agiladi pam abihalañ uami. Hu-
lañ iamigali agilañ cian hamen agiladi igahilahila
abavıbali uami. Ha huaci aba abavıbali uami.
Nıbılañ Ası dı cian agasañ abitihavıcı namilañ
sıhivia hiji lamavıla hıbiñ abihalañ uami.

*Polı agañ Tikikusı didañ Onesimusı didañ abıcı
Kolosi haiabıla uavımı.*

⁷ Tikikusı agañ sibila viañ vilan agasañ naludi
abıbali uami. Nıbu iadı ima me sibila pam hisin
hınilalı uami. Viañ nusañ mavın hekili hınilan
uami. Nıbu aludı Hekili dı sibila hisin hulañ
huaci sıbañ uami. ⁸ Viañ nudı abiliñ naludi hıvi
ubali uami. Uavıla cian abıdacı sıhivia sıbañ
igahılıhalañ uami. Alan vameba hınilalu agasañ
sulidaci igahılıhalañ uami. Igahılıdalañ hulañ
agañ naludi iagan lagubali uami. ⁹ Viañ Tikikusı
dı abiliñ Onesimusı hula ubali uami. Onesimusı
avi nıbu aludı ima me hınilalı uami. Viañ nusañ
mavın hekili hınilan uami. Nıbu aludı Hekili
dı sibila sıhivia sıbañ vilali uami. Nıbu naludi
haiabıla pam hisin uami. Nıbılañ ahica akuaba
akuaba nej iahavalı agilasañ naludi abavıbali
uami.

*Polı agañ Kolosi haiabıla hisin agilasañ lamu-
lamı.*

4:6 4.6 Mk 9.50, Ef 4.29, Kl 3.16, 1 Pi 3.15 **4:7** 4.7 HJL 20.4, 2 Ti
4.12 **4:7** 4.7-8 Ef 6.21-22 **4:9** 4.9 Fm 1.10-12

10 Alisitalikusı nibu viañ hula limin sibili ulanen hñidi uami. Nibu nalusañ lamuli uami. Makı nibu Bañabasi dı midanu uami. Nibu avi nalusañ lamuli uami. Nibu uavila Jisası Kilaisı dı cian sulasula hidibali agasañ viañ nalusañ cian ci igulinj uali uami. Nibu naludi hivı ua iahuci hijñjalavila nudı via ua naludi ulan hivı lamıhalan uami. **11** Jasitusı avi nalusañ lamuli uami. Nudi ibi mu Josua uami. Hulañ ahica pam nagilan Isılaelı hidili uami. Nibalañ viañ hula sibila vihavılalı uami. Isılaelı hidili limu hihile agilañ viañ hula sibila ma vihavılalı uami. Asíagan hulañ iamigali likılıci nudı lihu hivı hiniavıbalı agasañ alañ sibila vilalu uami. Nibalañ iadi iagan lagulagu sibila vihavılalı uami.

12 Epaflası nibu nalusañ lamuli uami. Nibu naludi haiabila pam hisıñ uami. Nibu Jisası Kilaisı dı sibila hisıñ hulañ uami. Nibu nalusañ igahilahila Así dı aba aba visıvası igu igu hıniları uami. Lidiñ nameñ abılalı uami. Nibalañ nadı hijı agadi sihivia sibañ lubiahilahila akuaba akuaba huaci huaci agıladı lihavım aba abılalı uami. **13** Viañ naludi amiñ abadin uami. Epaflası nibu hulañ iamigali avılı hivı mıñamıgu mıñajahavalı naludi ahiliahuahu sañ visıvası igu igu sibila vilalı uami. Laodisia haiabila hiniavılalı agıladıdan Hielapolisı haiabila hiniavılalı agıladıdan avi ahiliahuahu sañ visıvası igu igu sibila vilalı uami.

14 Fim hahahaha hisıñ hulañ Lukı agañ nalusañ lamuli uami. Viañ nusañ mavın hekili hınilan

4:10 4.10 HJL 12.12, 12.25, 13.13, 15.37-39, 19.29, 27.2, Fm 1.24

4:12 4.12 Kl 1.7, Fm 1.23 **4:14** 4.14 2 Ti 4.10-11, Fm 1.24

uami. Demasi avi nalusanj lamuli uami. **15** Vianj iadi isagali imahali me agilanj Laodisia haiabila hiniavilali agilasanj lamuladin agadi via ua tibi sulihalanj uami. La iamigali mu Nimifa sañ lamuladin uami. Hulanj iamigali avili hivi miñamigu miñaiahavici nudj ular hivi hinihini Asj di ibi miñaiahaha sañ sihi iahavilali agilasanj avi lamuladin uami. Vianj lamuladin agadi via ua tibi sulihalanj uami. **16** Namilan manasij nagadi via miñalavila igihalanj uami. Igavila hulanj iamigali avili hivi miñamigu miñaiahavici Laodisia haiabila hiniavadi agilasanj igulanj uci nibilanj avi manasij nagadi via miñalavila igavim uami. Manasij Laodisia haiabila hisinj agilasanj libavila igulinj uadi agadi namilanj avi via miñalavila igihalanj uami. **17** Lavila Alikipusj di namej abihalanj uami. Aludi Hekiliagan nasanj sibila iguali agadi sihivia sibanj vi fihaliha aba abihalanj uami.

18 Vianj Poli uami. Vianj nukej nalusanj lamula lamula ciaj nagadi nalusanj libadin uami. Namilan jasañ igahilihalanj uami. Vianj limin sibili ular hivi vakala hinidin uami. Asj nalusanj mavin hinibali uami.

**Asi di manasinq
Genesis, Exodus and the New Testament in the Apal
language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Apali long Niugini**

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Apali (Apal)

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 7 Apr 2023

4197e385-564a-58a3-8677-b796acd91efd